

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Николай Чудомиров Нетов;
СУ Св. Кл. Охридски;
3.8 Икономика

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.7 Администрация и управление, научна специалност „Социално управление (моделиране и прогнозиране в управлението)“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Марин Йорданов Стоянов*
Тема на дисертационния труд: *“Модел за управление на валутния риск в организацията”*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1520/06.07.2020 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Управление“/факултет „Управление и администрация“ на УНСС по „Социално управление (моделиране и прогнозиране в управлението)“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №1096/16.05.2013 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 15.04.2013 г. – 15.04.2016 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предмет на изследване в дисертационния труд, разработен от докторант Марин Йорданов Стоянов, са алгоритмите за автоматизирано управление на валутния риск и за автоматизираното експериментално сравнение между тях. Обемът на дисертационния труд възлиза на 165 страници и е структуриран в увод, три глави, заключение, използвани информационни източници и приложения. Използвани са 7 таблици, 41 графики и фигури. В списъка на използваната литература са посочени 58 източника, 13 от които на български и 45 на английски език. Използвани са 2 интернет адреса. Съдържат се 6 приложения.

Основната насока на проведеното изследване е експериментален сравнителен анализ на различни реализации на историческа симулация на алгоритъм за управление на валутния риск (за целта са разработени съответните софтуерни програми). Като най-важни елементи на изследователската методика могат да се посочат:

- използване на технически индикатори при формулирането на алгоритъма;
- проиграване на алгоритъма в среда на професионален софтуер за операции на валутни пазари;
- историческа симулация за реализации на алгоритъма при различни сценарии;
- CRISP-DM методика за анализ и моделиране на големи масиви от данни, получени при историческата симулация;
- бинарно дърво на решенията като непараметричен подход за статистически обобщения.

Основната авторска теза се заключава в това, че използването на алгоритми за извършване на автоматизирани операции на валутния пазар и за автоматизиран анализ на резултатите от тях разширява полето на научни приложения и предоставя реалистични нови възможности за управление на валутния риск.

Структурата на труда е подчинена на основната изследователска теза и е ориентирана към постигане на целта чрез изпълнение на поставените задачи. Дефинираните изследователски задачи намират отражение в разгръщането им в структурно и съдържателно отношение в рамките на дисертационния труд чрез логически издържано и правилно подредено изложение.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В дисертационния труд е извършено добро литературно проучване и е проведено емпирично изследване, което позволява да се идентифицират съответните проблемни области, както и да се изведат конкретни подходи за тяхното преодоляване.

В първа глава са разгледани основните теоретичните постановки свързани с темата на дисертацията и са въведени дефиниции за основните понятия от управлението на валутния риск (първите два раздела). Представен е и критичен поглед върху възприетите в теорията концепции, свързани с управлението на валутния риск чрез операции на финансовите пазари (последните четири раздела).

Във втора глава се предлагат методически решения за построяване на алгоритъм за управление на валутния риск - концепция, постъпково описание, блок-схема, както и методическите аспекти за изграждане на система за автоматизиран анализ на изпълнението на алгоритъма - симулация при различни сценарии, CRISP-DM методика, автоматизиран анализ на резултатите от симулация.

В трета глава са представени резултатите от апробирането на методическия инструментариум, като е доказана неговата адекватност чрез успешната проверка на формулираните изследователски хипотези. За целта са представени резултатите от проведеното емпирично проучване.

Заклучението отразява постигнатите резултати в дисертационния труд, което означава, че е разработено съгласно изискванията.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В представената справка за приносите са отразени основните постижения на докторанта в цялостното изследване по един коректен начин. Това ми дава основание да потвърдя изведените от докторанта приноси. Могат да се посочат пет приноса на дисертационния труд.

Първо, разработен е изцяло авторски алгоритъм за автоматизирано управление на валутен риск чрез операции на свободния пазар, използващ технически индикатори и специфична автоматизирана последователност на операциите. Алгоритъмът е апробиран, чрез множество реализации на историческа симулация.

Второ, разработена е система за автоматизиран анализ на резултати от историческа симулация, приложима в много случаи и извън обхвата на настоящото изследване, следващата рамката на CRISP-DM.

Трето, проведено е емпирично изследване, включващо реализация на над 1300000 симулации при различни сценарии, върху предварително подготвени данни за валутна двойка AUD/USD и са изведени съответните изводи и препоръки.

Четвърто, за алгоритъма за управление на валутния риск, за автоматизиран анализ на резултати от историческа симулация и за предварителна обработка на данните са разработени софтуерни програми, представени и документирани в приложенията към дисертацията.

Пето, разработен е индикатор, който намира бича/меча дивергенция. Той е неразделна част от ефективната и благополучна работа на основния алгоритъм за управление на валутния риск.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е публикувал основните резултати от направеното изследване по темата на дисертационния си труд в 4 самостоятелни статии в научно списание и 1 самостоятелен доклад на научни конференции.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът се състои от 40 страници и отговаря на изискванията. Той отразява коректно основни моменти и цялостното съдържание на дисертационния труд, като разкрива постигнатите основни научни и приложни резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В представения дисертационния труд не са налице съществени пропуски, които да поставят под съмнение неговата стойност. Въпреки това в текста се наблюдават

някой слабости, които биха могли да се прецизират. Като пример за това мога да дам написаното на страница 16 :

„Математически дневната волатилност може да бъде представена по следния начин:

$$[\text{Open}(t) - \text{Open}(t-1)] / \text{Open}(t-1)$$

Където:

Open – цена на отваряне (първата цена при стартирането на търговията).

t – е текущия ден.

t-1 – е предходния ден.“

8. Заключение

Дисертационният труд на докторант Марин Йорданов Стоянов ни представя едно интересно научно изследване на значим и актуален научен и приложен проблем. Изпълнени са поставените изследователските задачи, а основната му цел е постигната. Научно-приложните приноси обогатяват съществуващи знания в съответната научна област и подпомагат мениджърите и собствениците на индустриални фирми за справяне с предизвикателствата свързани с автоматизиране дейността на управление на валутния риск във все по-изменчиви условия.

Дисертационният труд отговаря изцяло на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните нормативни документи на УНСС-София за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

С пълна убеденост давам положителна оценка на дисертационния труд на тема “Модел за управление на валутния риск в организацията” и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Марин Йорданов Стоянов образователната и научна степен „доктор“.

Дата / място

Подпис:

Забележка: Препоръчителен обем за становище относно дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“: 3 стандартни страници.